

Дата публікації

06 серпня 2020 року

КОНТАКТНА ГРУПА ГРОШОВОГО ТА ВАЛЮТНОГО РИНКІВ

П'ятниця, 24 липня 2020 року, 14:00–16:00

Розширене засідання (із запрошенням представників банків, які займаються питанням управління активами та пасивами) відбулось дистанційно з використанням сервісу Zoom

Узагальнені підсумки дискусії

Питання 1: UONIA – новий індикатор грошового ринку України (спікер **Олександр Арсенюк** - начальник управління оперативного регулювання грошово-кредитного ринку Департаменту відкритих ринків НБУ)

Учасникам засідання були надані пояснення, що спонукало НБУ запровадити новий індикатор грошового ринку. Зокрема, було зазначено, що через низьку активність міжбанківського кредитного ринку України та недостатню кількість ринкових угод попередній індикатор -- Український індекс міжбанківських ставок (UIIR) – в окремі дні не розраховувався. Крім того, раніше було передбачено здійснення розрахунку UIIR за двома категоріями (кредити та депозити і своп) та 5 часовими параметрами (за більшістю з них UIIR де-факто не розраховувався через відсутність належної кількості угод на ринку). Натомість, найкраща світова практика передбачає, що на грошовому ринку має бути один головний індикатор (бенчмарк).

З огляду на зазначене, Національний банк вирішив припинити розрахунок UIIR та запровадити розрахунок нового індикатора – Українського індексу міжбанківських ставок овернайт (UONIA). Принциповою відмінністю UONIA від UIIR овернайт за кредитами та депозитами полягає у тому, що в розрахунок UONIA окрім угод між банками враховується також 10% угод банків з НБУ з розміщення коштів на депозитні сертифікати НБУ овернайт, а також 10% угод з отримання банками в НБУ кредитів рефінансування овернайт. Також, з метою

запобігання можливим маніпуляціям, при розрахунку UONIA, усі угоди окремого банку з одним і тим же контрагентом будуть агрегуватися в одну угоду через знаходження середньозваженої процентної ставки за такими угодами. Насамкінець, для UONIA передбачений порядок розрахунку індикатора за особливих умов (якщо кількість угод, що береться до розрахунку UONIA за відповідний день була меншою за 5 та/або кількість контрагентів за такими угодами становила менше ніж 3). За таких умов UONIA буде розраховуватися як значення облікової ставки в цей день, скориговане на середнє за останні 5 робочих днів відхилення UONIA від облікової ставки НБУ.

Питання 2: Операції своп процентної ставки з НБУ як інструмент хеджування банками процентного ризику: перший досвід, підходи до визначення ставок (спікери **Микола Селехман** – заступник директора Департаменту відкритих ринків – начальник управління операцій на відкритому ринку та розміщення державних цінних паперів НБУ, **Артем Андрющенков** – начальник управління макроекономічного моделювання та прогнозування Департаменту монетарної політики та економічного аналізу НБУ)

Учасникам засідання було надано аналіз результатів перших аукціонів своп процентної ставки, які проводив НБУ. Озвучені плани НБУ на майбутнє, зокрема, стосовно подальшого проведення таких аукціонів з періодичністю раз на місяць. Було звернуто увагу на те, що перші аукціони виявили подекуди помітну відмінність в оцінках майбутньої динаміки ставок з боку НБУ та банків. З огляду на це увага учасників засідання акцентувалася на тому, що при визначенні цінових параметрів аукціонів своп процентної ставки з НБУ орієнтується на таку динаміку UONIA, яка відповідає прогнозній зміні облікової ставки НБУ. Остання щоквартально публікується Національним банком в Макроекономічному прогнозі у вигляді фан-чарту.

Одночасно було представлено механізм побудови прогнозу облікової ставки в контексті досягнення цілей НБУ. В тому числі означені фактори, що визначають довгостроковий рівноважний рівень облікової ставки НБУ, а також фактори, що обумовлюють волатильність навколо рівноважного рівня.

Також були окреслені питання невизначеності прогнозу (фанчарт) та фактори перегляду прогнозу облікової ставки НБУ.

Питання 3: Вплив операцій своп процентної ставки з НБУ на економічні нормативи діяльності банків (спікер *Первін Дадашова* – начальник управління макропруденційної політики та досліджень Департаменту фінансової стабільності НБУ)

Учасникам було надано пояснення, що при розрахунку нормативів та розміру кредитного ризику банками має враховуватись тільки балансова вартість активів або зобов'язань, що виникають при операціях своп процентної ставки з НБУ. Зокрема, обсяг активів за операціями враховується при оцінці розміру кредитного ризику відповідно до Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями. Також балансові активи, що виникають при проведенні операцій своп процентної ставки з НБУ, зважуються на кредитний ризик для оцінки нормативів достатності капіталу (Н2, Н3) і враховуються у нормативах кредитного ризику (Н7, Н9).

При цьому розмір кредитного ризику за операціями залежить від ризику контрагента: операції з НБУ є безризиковими, за операціями з іншими контрагентами ризик варіюватиметься відповідно до вимог чинних нормативно-правових актів.

До нормативу короткострокової ліквідності (Н6) розмір активів та зобов'язань за операціями своп процентної ставки з НБУ враховується за стандартною формулою залежно від строку. Що стосується нормативу LCR, то відповідно до чинної методики єдиний вплив на нього від операції може виникати через неврахування у складі високоліквідних активів тих, що надаються як забезпечення при укладанні угоди своп процентної ставки з НБУ, а отже є обтяженими.

Питання 4: Особливості підготовки пакету документів для участі в операціях своп процентної ставки з НБУ (спікер *Ніна Горлова* – начальник відділу підтримки валютних операцій Управління операцій на відкритому ринку та розміщення державних цінних паперів Департаменту відкритих ринків НБУ)

Учасникам були надані роз'яснення щодо переліку документів, які необхідно надати НБУ для підписання Генерального договору про проведення операцій своп процентної ставки з НБУ. Особливу увагу було приділено вірному наданню інформації щодо повноважень підписантів документів на укладення операції своп процентної ставки з НБУ при створенні гарантійного фонду.

Найбільшу зацікавленість учасники засідання виявили до питання щодо переліку документів, які необхідно надавати, якщо максимальна

умовна сума за договором перевищує 10% активів банку. Увагу учасників було акцентовано на тому, що у такому випадку, як правило, необхідно рішення Наглядової ради банку, крім того, якщо сума перевищує 25% активів, то додатково надається рішення Загальних зборів акціонерів банку.

Питання 5: Особливості відкриття банками рахунку в цінних паперів депонента в Національному банку України (спікер **Андрій Супрун** – начальник управління депозитарної діяльності НБУ)

Учасникам засідання було представлено обґрунтування моделі відкриття банком рахунку в цінних паперах депонента в НБУ на прикладі міжнародного досвіду та юридичні аспекти запровадження нової моделі обліку застави цінних паперів на користь НБУ. Роз'яснено, що наразі нова модель запроваджена для гарантійного покриття за операціями своп процентної ставки з НБУ, але її буде поширено і на інші продукти.

Крім того, було дано детальне роз'яснення особливостей відкриття рахунку у цінних паперах депонента (власника) в НБУ, що провадить діяльність депозитарної установи, а також принципи здійснення всіх можливих депозитарних операцій за цим рахунком, виплати доходів за цінними паперами та отримання інформації щодо цінних паперів, що обліковуються на цьому рахунку.

Питання 6: Особливості формування пулу застави для участі в операціях своп процентної ставки з НБУ (спікер **Олег Новаковський** – директор Департаменту супроводження кредитів НБУ)

Учасникам засідання було надано пояснення щодо визначення гарантійного фонду, видів активів, які надаються банком як застава/гарантійне покриття, розмірів покриття операцій своп процентної ставки з НБУ гарантійним фондом.

Розглянуто процес формування гарантійного фонду та надані рекомендації щодо оформлення та подання заявок на включення активів до гарантійного фонду. Зокрема, акцентовано увагу учасників засідання на необхідності підписання заявок уповноваженими особами банків шляхом накладення кваліфікованих електронних підписів та наявності у заявках всіх необхідних реквізитів. Рекомендовано формувати гарантійний фонд принаймні за один робочий день до дня аукціону з проведення операції своп процентної ставки з НБУ.

Питання 7: Підходи до відображення операцій своп процентної ставки з НБУ в бухгалтерському обліку (спікер **Наталія Коломієць** – начальник управління методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності Департаменту бухгалтерського обліку НБУ)

Учасникам засідання було представлено відображення операцій своп процентної ставки з НБУ в бухгалтерському обліку банків, а саме: розміщення гарантійного покриття в НБУ, укладання угоди своп процентної ставки, розрахунку платежів відповідно до умов договору, переоцінки процентного свопу до справедливої вартості, сплати/отримання платежу НБУ/від НБУ, виконання договору та погашення заборгованості, припинення визнання договору та погашення заборгованості за рахунок гарантійного фонду.

Питання 8: Підходи до визначення справедливої вартості інструменту своп процентної ставки з НБУ (спікер **Надія Мешенко** – начальник управління фінансових та операційних ризиків НБУ)

Учасникам засідання було надано пояснення щодо визначення НБУ справедливої вартості інструменту своп процентної ставки. НБУ визначає її на індекс овернайт UONIA за моделлю, що розглядає своп процентної ставки з НБУ як комбінацію двох облігацій з протилежними позиціями: вимогу (зобов'язання) за облігацією з фіксованою ставкою купона та зобов'язання (вимогу) за облігацією з плаваючою ставкою купона. Детальний опис цієї моделі наведений в Порядку оцінки справедливої вартості похідних фінансових інструментів, операції з якими здійснює Національний банк України, затвердженому рішенням Правління НБУ від 13.07.2017 №437-рш (зі змінами).

Банки мають право, але не зобов'язані використовувати справедливу вартість інструменту своп процентної ставки на індекс овернайт UONIA, що визначається НБУ та публікується на сторінці його офіційного інтернет-представництва, для цілей бухгалтерського обліку та фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності. Банки також мають право розробити та використовувати власні моделі для оцінки справедливої вартості операцій своп процентної ставки з урахуванням вимог міжнародних стандартів фінансової звітності та вимог НБУ до моделей (глава 14 розділу I Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах).

Перелік учасників засідання

Заступник Голови Контактної групи – Сергій Пономаренко	– Національний банк України
Члени Контактної групи:	
Олександр Борщук	– АТ “БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ”
Андрій Варзар	– АБ “Південний”
Олексій Дмитрієв	– АТ “УНІВЕРСАЛ БАНК”
Олена Доманова	– АТ “Ощадбанк”
Олександр Дуда	– АТ “УКРСИББАНК”
Олексій Єфремов	– АБ “УКРГАЗБАНК”
Станіслав Лисянський	– АТ “БАНК АЛЬЯНС”
Юрій Малюк	– АТ “КРЕДОБАНК”
В'ячеслав Озеров	– АТ “КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК”
Андрій Олійник	– АТ “МЕГАБАНК”
Людмила Пилипів	– АТ “ПРОКРЕДИТ БАНК”
Тетяна Попович	– АТ “АЛЬФА-БАНК”
Андрій Потапов	– АТ “ІНГ Банк Україна”
Олег Секун	– АТ “Укрексімбанк”
Юрій Спасов	– АТ КБ “ПриватБанк”
Запрошені учасники засідання:	
Артем Андрющенков	– Національний банк України
Олександр Арсенюк	– Національний банк України
Ніна Горлова	– Національний банк України
Первін Дадашова	– Національний банк України
Наталія Коломієць	– Національний банк України
Надія Мешенко	– Національний банк України
Олег Новаковський	– Національний банк України
Микола Селехман	– Національний банк України
Андрій Супрун	– Національний банк України

Андрій Азаров	– АТ “БТА БАНК”
Кирило Баглаєв	– АТ “Європа банк”
Сергій Бериславський	– АТ “МОТОР-БАНК”
Тетяна Бойко	– АТ “АЛЬФА -БАНК”
Владислав Бровков	– АТ “КБ “ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ”
Олена Бурдіна	– АТ “РВС БАНК”
Андрій Буrowsький	– АТ “БАНК АВАНГАРД”
Карл Варга	– АТ “КРИСТАЛБАНК”
Марина Верес	– АТ “Український банк реконструкції та розвитку”
Сергій Вещіков	– АТ “СЕБ Корпоративний Банк”
Олег Вискребець	– АТ “БАНК “ГРАНТ”
Олександр Воробей	– АТ “СІТІ БАНК”
Іван Газда	– АТ “КРЕДОБАНК”
Наталія Гайова	– АТ “БАНК “ПОРТАЛ”
Сергій Гнезділов	– АТ “РАДАБАНК”
Олена Гончарова	– АТ “БАНК “УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ”
Ірина Давидова	– АТ “ЄПБ”
Оксана Деревська	– АКБ “ІНДУСТРІАЛБАНК”
Сергій Дмитренко	– АТ “БАНК 3/4”
Вячеслав Дубінін	– АТ “Ощадбанк”
Асхат Ержанов	– АТ “СКАЙ БАНК”
Юрій Єфремов	– АТ “КБ “АКОРДБАНК”
Алла Загородня	– АБ “КЛІРИНГОВИЙ ДІМ”
Оксана Задніпровська	– АТ “АСВІО БАНК”
Ольга Казмирчук	– АТ “СБЕРБАНК”
Олександр Калашніков	– ПАТ “БАНК ВОСТОК”
Кайрат Карасаєв	– АТ КБ “ПриватБанк”
Сергій Клеваичук	– АТ “КБ “ГЛОБУС”

Ігор Клименко	– АТ “ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК”
Олександр Козачок	– АТ “СБЕРБАНК”
Олександр Контопець	– АТ “МІБ”
Людмила Корнійчук	– АТ “АЛЬПАРІ БАНК”
Олена Корольова	– АТ “ЮНЕКС БАНК”
Іван Куляба	– АТ “АКЦЕНТ-БАНК”
Олег Курінний	– АТ “БАНК КРЕДИТ ДНІПРО”
Ірина Корнєва	– АТ “КОМІНВЕСТБАНК”
Олександр Куцовський	– АТ “УКРБУДІНВЕСТБАНК”
Роман Лещишин	– АТ “УНІВЕРСАЛБАНК”
Наталія Лозинська	– АТ “ПРОМІНВЕСТБАНК”
Олег Луценко	– АТ “Ідея Банк”
Герман Марченко	– АТ “КІБ”
Антон Марюхніч	– АКБ “ІНДУСТРІАЛБАНК”
Валерія Овчиннікова	– АТ “ПУМБ”
Андрій Олійник	– АТ “Мегабанк”
Владислав Парьоха	– АТ “ТАСКОМБАНК”
Вікторія Петришак	– АТ “МетаБанк”
Ярослав Попов	– АТ “ПроКредит банк”
Дмитро Резник	– АТ “БАНК ФАМІЛЬНИЙ”
Ярослав Романенко	– АТ “Дойче Банк ДБУ”
Сергій Сокирко	– АТ “Укрексімбанк”
Ірина Стариченко	– АТ “ЄПБ”
Наталія Стельмах	– АТ “АЛЬТБАНК”
Вячеслав Тімков	– АТ “МТБ БАНК”
Юлія Титуренко	– АБ “Південний”
Олег Трибулкін	– АТ “А - БАНК”
Андрій Хемич	– АТ “ОКСІ БАНК”
Оксана Шведа	– АТ “БАНК АВАНГАРД”
Любов Шиндер	– АТ АКБ “Львів”

Наталія Шишацька
Олександр Штефан
Ігор Якобчук
Олексій Ярмоненко

– АТ “БАНК ФОРВАРД”
– АТ “АП БАНК”
– АТ “ПІРЕУС БАНК МКБ”
– АТ “БАНК ТРАСТ-КАПІТАЛ”